

ღმერთის კაცი

1.

- თუთიყუში ბოლავს, ქალო!

ეს ფრაზა იყო ბათუს საშვი ახალ ცხოვრებაში. ამ ახალ ცხოვრებას ჯილდო უფრო ეთქმოდა თუ სასჯელი, ამაზე ფიქრს მერე დაიწყებს, როცა მიხვდება, რომ ბოლადენილი თუთიყუშის დანახვისთანავე, სულ სხვანაირი ცხოვრების წამზომი ჩაურთო ღმერთმა. ახლა კიდე, თითქოს ყველაფერი ძველებურადაა, თითქოს, არაფერი შცვლილა. უბრალოდ, თუთიყუში ბოლავს.

ორი დღეა, ბათუ ცოლთან ერთად თბილისში, შვილთანაა ჩამოსული. ორი დღეა, ცოლი ძილის წინ, მთვარის შუქზე თმას იშლის და თავისი რიტუალის ტექსტს წარმოთქვამს:

- კაცო, ყურები ნუ გამოუქდე შენი სულელური ლაპარაკით ბიჭს და რძალს! ვერა ხვდები, რო სულელურად ლაპარაკობ?!

ორი დღეა, ბათუსაც ახალი ძილისწინა რიტუალი აქვს: თუთიყუშს აკვირდება, თვალს არ აცილებს. განა მოსწონს, ან უყვარს? თუთიყუში რა საყვარელია?! უბრალოდ, ყურადღება გადააქვს, რომ ცოლის სიტყვებს მნიშვნელობა არ მიანიჭოს, არც ეწყინოს, არც გაბრაზდეს.

ისე კი, ბათუს მართლა უყვარს, ერთი შეხედვით, აბსურდულ თემებზე ლაპარაკი. ოღონდ, მანამდე - გამოთვლა, ფიქრი, დაკვირვება. შვილიშვილი რომ ეყოლათ, ცოლს უთხრა:

- ჩვენი რძალი მეორე ბავშვის გამჩენი არაა, თუ გინდა დავენამლავდეთ!

- რას დაითარსები ხოლმე, კაცო, ცოტა ენა დაიტკბე! - გაუბრაზდა ცოლი, რომელსაც, სხვათა შორის, ბათუს არცთუ დაშაქრული ენის გამო შერჩა სახელად „ქალო“. დაოჯახების დღიდან ქალოთი მიმართავდა და დღეს ქალოს ნამდვილი სახელი უკვე აღარავის ახსოვს.

- ხო იცი, მე ზეპირად არაფერზე ვლაპარაკობ! - ამყად უპასუხა ახალგამომცხვარმა პაპამ, - მაგათ ყველაფერი ერთი უყვართ, ეგაა მაგათი ბედისწერა. ესეც დედისერთაა, ისიც. სახლიც ერთოთახიანი იყიდეს, ჩვენი ბიჭი ერთ ჯერზე ერთ ბოთლზე მეტ ლუდს არა სვამს. ჩვენი რძალი კიდე ქლიავი რო ქლიავია, იმასაც ერთ კილოს ყიდულობს, მეტს არა. რაღა შვილს გააჩენენ ორს? დაკვირვებული ვარ ყველაფერს, ჰაერზე კი არ ვლაპარაკობ!

- მიწა დაგაყარე, - წყნარად, ღიმილით უთხრა ქალომ.

წყნარად და ღიმილით იმიტომ, რომ რძლისიანებს არ გაეგოთ, არ ეთქვათ, ეს რა ხალხია, შვილიშვილი შეეძინათ და იმის მაგივრად, უხაროდეთ, ერთმანეთის წყევლაში არიანო.

არადა, განა ბათუს შვილიშვილის დაბადება არ უხაროდა? უბრალოდ, სხვანაირი კაცი იყო, ფიქრის სხვებისგან გაუკვალავ გზებზე უყვარდა სიარული. მისდა სამწუხაროდ, ამ თავის უცნაური ფიქრების გამოზიარებელსაც სთხოვდა გული. არჩევანი რომ ჰქონოდა, გულის გადასაშლელად განა ქალოს აირჩევდა? ვინ ოხერი?!

აგერ, ხუთი წლის გახდა პაპას მოსახელე ბათუნა და მეორე შვილი მართლაც არ გაუჩენია დედამისს. სამაგიეროდ, თუთიყუში იყიდეს, რა თქმა უნდა - ერთი თუთიყუში. ბათუს თითქოსდა სულელურ ლოგიკაზე აწყობილი გამოთვლები, თითქმის ყოველთვის ამართლებს, უბრალოდ, ქალოს ამის გაგონებაც არ უნდა.

შვილის ოჯახში სტუმრად ჩამოსულ ცოლ-ქმარს ზუსტად ერთი ტახტის ჩადგმა სიგანის ლოჯიაში სძინავთ. კედლის მხარეს (სახითაც კედლისკენ შეტრიალებულს) - ცოლს. ბათუსაც, სამაგიეროს გადასახდელად, იმის ზურგისთვის ზურგი აქვს მიშვერილი.

ლოჯია-სამზარეულოს გამყოფი კარი ჩამოხსნილი. ახალგაღვიძებული ბათუ პირველად სამზარეულოს მაგიდაზე შემოდგმულ გალიას, შიგ გამოკეტილ თუთიყუშს ხედავს.

_თუთიყუში ბოლავს, ქალო!

ქალო ბუზღუნით გადმობრუნდა ბათუსკენ, გალიას გახედა. ჯერ ნამძინარევი, მოჭუტული თვალებით, მერე - დაჭყეტილით, ბოლოს წინ წამოიწია და დარჩა ორი-სამი წამი ეგრე, თუთიყუშს მიშტერებული.

_ შენ აგიბოლდა ეგ თავი! - თქვა ბოლოს და ისევ კედლისკენ გადაბრუნდა.

გადაბრუნება ჰო, მაგრამ ძილის შებრუნება არ გამოუვიდა. ბათუ გიჟვით წამოხტა, თუთიყუშს მივარდა, სულს უბერავს, თან ყვირის, ბოლავს, უშველეთო! შვილი და რძალი შემოცვივდნენ შეშინებულები. ბიჭი შორტით, რძალი - თხელ, ჰაერისფერ პენუარში.

„აბა უყურე, ხალათი თუ შემოიცვას მამამთილთან!“ - გულში გაბრაზდა ქალო და რძლისთვის ოჯახში ქცევის კლასის საჩვენებლად, ცერემონიულად, საწოლშივე გადაიცვა თავის კოჭებამდე ჩამოფართხუნებული შავი კაბა, მაგრამ რძალს მისკენ არც გაუხედავს.

- რა ბოლავს, მამა, რეები გეჩვენება, მეტისმეტია უკვე მართლა და მართლა! - ბიჭმა სივრცის იმ ნაწილს, სადაც სამზარეულოსა და ლოჯიის გამყოფი კარი უნდა ყოფილიყო, ფეხი მოუქნია. რა თქმა უნდა, არ სტკენია. იქნებ ადრე რომ ეტკინა, მაგიტომაც ჩამოხსნა. ამას, სხვა დროს აუცილებლად გაიფიქრებდა ბათუ, მაგრამ ახლა არ სცალია, თუთიყუშის გადარჩენას ცდილობს. თან უკვირს, რანაირად ვერ ხედავენ, კაცო, ამოდენა ბოლოსო?!

იმ დღეს ბათუსთვის ხმა აღარავის გაუცია. მარტო პატარა ბათუნა დაელაპარაკა ერთადერთხელ (მშობლების გენზე წავიდა ეგეც). დაელაპარაკა რაა, ეს ჰკითხვა:

- ცეცხლი ვინ წაუკიდა ჩემჩიტს?!

ბათუს გული მიეცა, ესე იგი, არ მომჩვენებიაო, თორემ უკვე დარდობდა, რა დროს ჩემი გაგიჟება იყო ახლა, როცა ჯერ საგარეჯოში საქათმე მაქვს კრამიტით გადასახურით.

თუთიყუში მეორე დღეს მოკვდა. რძალს ისტერიკა დაემართა და ქმარმა საძინებელში შეიყვანა, რომ მამამისს იმის ნათქვამი „მაგ დამპლის ბრალია“ არ გაეგო. მაინც გაიგო.

ბათუს თვალების შემხედვარე ქალოს გული მოეწურა. უსიტყვოდ ჩაალაგა ორივეს ტანსაცმელი დიდ, ცარიელ ჩანთაში, რომელიც სოფლიდან პროდუქტებით გაბერილი

ჩამოიტანეს. ეგრე უთქმელად გამოვიდნენ სახლიდანაც. სართული, რა თქმა უნდა, პირველი იყო, დიდი დრო არ დასჭირვებიათ სადარბაზოდან გამოსასვლელად.

დადგნენ გაჩერებაზე და ხედავს ბათუ, ცაში, ტრასის გასწვრივ, სქელშავი ნისლია გაწოლილი. ისე ნათლად ხედავს, როგორც იქვე მდგარი ქალოს სევდით ჩამომღვალ სახეს.

– ქალო... შავი ნისლია ყველგან.

ისეთი მოტეხილი, უხერხემლო ხმით თქვა, ქალოს ენა არ მოუბრუნდა დასაწყევლად. მიხვდა, რომ კი არ იგონებს, მართლა ხედავს ამეებს ამის უცნაური ქმარი.

მძიმე იყო ახალი ნიჭის ჯვარი. გამონაბოლქვის ყველასთვის უხილავი შხამის ტალღები მხოლოდ ბათუსთვის გამხდარიყო ხილული. სამყაროს არასადი მხარე, რომელიც, როგორც წესი, გამჭვირვალეობით ინიღბება, ბათუს დასანახად მკვეთრდებოდა, ფორმას იძენდა. მწელი იყო ზღვა ინფორმაციის ნაკადისთვის ხილვის კარის ერთბაშად გამოღება.

მოცინარი ადამიანის შიგნით ჩაშლილ რომელიმე ორგანოზე ადენილ დამპლისფერსაც მარტო ბათუ ხედავდა. თავიდან ვერავის აჯერებდა, რომ განა ამის მწარე ენის გამო მოკვდა სოფლის კოლორიტი იოსები (ბევრი დღე არ უწერიაო, თქვა), ავად იყო, ავად და ბათუ უბრალოდ ამ ავად ყოფნის უხილავად ადენილ ოხშივარს ხედავდა. იოსების ამბავი საგარეჯოში დაბრუნების მერე იყო. ახლა ჯერ გაჩერებაზე დგანან, სადგურამდე წამსვლელ ავტობუსს ელოდებიან, დიდი დიღმის საფირმო ქარის ქროლვას აყურადებენ.

უსმენს ბათუ ქარს, უყურებს ბათუ ქარს და ფითრდება. თითქოს ვიღაც ჯანღონით სავსე მებრძოლი წამოადგა თავზე. ქარის ძალას ისე ხელშესახებად გრძნობს, გეგონება ქვებივით მძიმე კუნთებს ხელით უსინჯავდეს. ქალომ ქმრის გაფითრებას რომ გახედა, შიშისგან ყელი ისე გაუშრა, თითქოს ეს მშრალი ქარი პირში შეუძვრა და წამში ამოაშრო იქაურობა.

აქ, ამ გაჩერებაზე დგომისას მიხვდა ბათუ, რომ აღარაფერი აღარაა ძველებურად.

სუნთქვითაც კი, ძველებურად კი არ სუნთქავს, თითქოს კერძისთვის მარილი გაესინჯოს, ისე უსინჯავს გემოს ჰაერს და აჰა, ამჟავებულია, მწკლარტე, შხამგარეული.

– ბაბუუ! – უცხო ბავშვი უღიმის ბათუს, დედას აჰყავს ავტობუსში, ხელჩაკიდებული.

ბავშვს წითლად მობრაწული ლოყები აქვს, თითქოს ჯანმრთელია, მაგრამ ბათუ ხედავს, როგორ შესდის პაწუა ნესტოებში შავი კვამლის ორი ვიწრო ზოლი, როგორ უვსებს პაწია ფილტვებს გამონაბოლქვით მოწამლული ჰაერი და ზედ ეკრობა, ლაქებს უტოვებს ამოსუნთქვის მერეც. სავსეა ავტობუსი შავად დალაქული ფილტვ-ბრონქებიანი ხალხით.

– რა გატირებს, კაცო, ნუ მაშინებ! – ქალო ეუბნება და თვითონაც ტირილს იწყებს. განა ბათუსავით უხმოს? განა თავის პირივით გამშრალს? – ხმამაღალს, ნაღდს, ცრემლიანს.

2.

საგარეჯოში ხმა გავარდა, ბათუ ღმერთის კაცი გამხდარაო. ამაზე ჯერ ყველა იცინოდა, მერე გაცდნენ, ბოლოს ნაცნობ-უცნობი ისეთი მოწიწებით ელაპარაკებოდა, ქალომ კედლისკენ გადატრიალებას, ბათუსთან ზურგმუქცევით ძილის ჩვევას თავი ანება და ყოველდამ ქმრის

ხმელ მკერდზე თავჩამოდებული იძინებდა. ერთი ეგაა, ბათუსთვის უკვე სულერთი იყო. სულერთი იყო ტელეფონზე რძლის ბოდისების მოსმენაც. ყველაფერი წვრილმანი გახდა. სხვაგან იყო ბათუ. აღარც ძილი აინტერესებდა, აღარც თავის უცნაური აზრების ვინმესთვის გაზიარება, აღარც ჭამა. მხოლოდ ჰაერს უსინჯავდა გემოს, ხეებს ელაპარაკებოდა და საითაც არ უნდა გაეხედა, სიზმრისნაირ ცხადს ხედავდა.

- გვალვა იქნება! სარწყავი წყალი სანთლით სამებარი გახდება. - იტყოდა და შემოიკრავდა თავში ხელს სოფელი. იცოდნენ, თუ ბათუ რამეს ამბობს - წყალი არ გაუვა.

ბოლო პერიოდში თითქმის აღარ ლაპარაკობდა ღმერთის კაცი. ბუნების ამხელა საიდუმლოებების დამნახავს, ხეების შრიალის მინორ-მაჟორის გამშიფრავს, ჭექა-ქუხილიდან ოზონის დაბადების პროცესის შემსწრეს რაღა უნდა ჰქონოდა სათქმელი? „მღილი ვყოფილვარ, მღილი,“ ამას თუ ჩაილაპარაკებდა თავისთვის ისევე ხშირად და გულიანად, როგორც ადრე „ღმერთო შენ მიშველეს“ იტყოდა. მაგრამ ხან ისეც ხდებოდა, გამოვიდოდა სასაფლავს გზასთან და ქადაგად დავარდებოდა. ბათუ ლაპარაკობსო და მთელი სოფელი წაშში გროვდებოდა მის გარშემო. აი, დღესაც გამოვიდა ბათუ, ას რაღაცა წლის ხეს ჩაეხუტა, გამოელაპარაკა და იქვე ჩამოჯდა, ქვაზე. ქალოც უკან მოჰყვა, მოგროვილ ხალხს გაენაზა, ბათუსთან მივიდა, გვერდით რომ ჩამოსჯდომოდა ამაყად, მაგრამ ბათუმ ვერც შეამჩნია, არც გვერდზე ჩაიჩოჩა და დატოვა ქალო ეგრე, ფეხზე მდგარი და გაკაპასებული.

- ავადაა ჰაერი, ხალხო, - თქვა და ყველა გაისუსა. - აიღებ და შენს მაგარ ძმაცაც დანას დაარტყამ? მაშ ხეებს რათა სჭრით?! რო ხედავდეთ როგო ძაბრივით ჩასდით შავი ჰაერი ჩასუნთქვისას და როგო გაქათქაბულს ამოისუნთქავენ, ერთი ფოთოლი რაა, იმასაც არ მოწყვეტდით! აჰა, შეხედეთ, როგორ ადის ზეით შხამები! ჰაერს უსუნეთ! საწვავის სუნს ვერა გრძნობთ, კაცო?.. ნავთის, ბენზინის, გაზის გემოს ვერა გრძნობთ?!

ხან ასე დაავიწყდებოდა ხოლმე, რომ სამყაროს დიდი საიდუმლოებების ცქერაში და შეგრძნებაში მარტოა. გახედავდა გოცებისგან პირდაფჩენილ ხალხს, ერთს ამოიოხრავდა, მარტოობის ტკივილს გულში ჩხვლეტას აცდიდა და ისევე ალაპარაკდებოდა:

- ნასწავლი კაცი არა ვარ, გლეხურად ვიტყვი, რო ეს საწვავი, გამონაბოლქვი და უბედურება ზეით ადის, ყველაფერს წამლავს. მაგითაა გვალვაც, მდინარის დაშრობაც, ბუნების არევაც. ბუნების არევით კიდე, მოსავალის ამბავიც აირევა, ადამიანისაც.

დამუხრუჭების ხმამ წამით ყველა გზისკენ გაახედა. მანქანიდან მაღალ თანამდებობაზე ახლადდანიშნული დაბალი კაცი გადმოვიდა, ბათუსთან მივიდა მისასალმებლად.

- მანქანა გიყივია, ვიზიარებ. - უთხრა ბათუმ, მარჯვენა რომ ჩამოართვა, მარცხენა მხარზე მოუთათუნა, - დღეიდან შენც გაამლიერებ ჰაერის მოწამვლის საქმეს.

კაცს ღიმილი სახეზე შეაშრა. შეურაცხყოფილმა მხრის აქნევით მოიცილა ბათუს ხელი.

- რა, გინდა, ვერ გავიგე! ოცდამეერთე საუკუნეში ცხენით ვიაროთ?! გაზი არ ავანთოთ? ცეცხლი აღარ დავანთოთ? აბა, მაშინ გავიყინოთ და მოვკვდეთ!

- ბუნება თვითონ გვაძლევს, შვილო ყველაფერს. თან სულ უფასოდ. ხეები რო არ დაგჭრათ, გაზით რო არ გავბრუნდეთ, აბა, ნახე, ვენახის გასხვლის მერე რამოდენა წალამია! მაგის სითბო არის წამალი. ჩვენ კუთხეს წალამი აქვს, სხვისას - სიმინდის ფუჩეჩი, ვილაცას - თხილის ნაჭუჭი და ჩენჩო. აგერ ჩვენ ჩვენი თვალთხევი გვაქვს, სხვას - უფრო დიდი მდინარე. ერთი რო წყლის წისქვილი ჩადგას, მეორე - ქარისას... - გაჩუმდა, - მე რო ქარის ძალაზე თვალი ამეხილა, იცი როგო შემეშინდა? იცი რამოდენა ძალა აქვს?

- გავიგე, შენს ბიჭსაც უყვია მანქანა, იმისთვის რა, ხსნილია? - ირონიულად ჩაიცინა კაცმა და ხალხს თვალი მოავლო. ყველას სათითაოდ გაუღიმა. ყველას, ქალოს გარდა.

- ჩემმა ბიჭმა რო მანქანა იყიდა, დენზე მუშაობს, - თქვა ბათუმ და მართალიც იყო. - თავის წილ აგურს იმით დებს საყველაო საქმეში, რო მანქანის უკნიდან შხამებს არ აგზავნის ზეით! ეს დენიც კიდე, შვილო... - აქ ხმა აუკანკალდა და ცრემლი მოადგა ბათუს, აიხედა, მზეს თვალი მოუხუჭა, - აბა უყურე რამოდენა მზეა!

მზე მართლაც დიდი იყო და ძლიერი. მზემაც და ბათუმაც იცოდნენ, გრძნობდნენ, ეს თანამდებობის კაცი, გულის სიღრმეში არ იყო ცუდი ადამიანი. ეს კაცი სულ მალე მზის პანელებს იყიდის და მზის საჩუქრით, უფასო ელექტროენერგიით სასიამოვნოდ გააოცებს ამ ხალხს, ახლა რომ გასუსულები უსმენენ ორივეს.

3.

_ პაპა! ბათუნა ვარ, შენი შვილიშვილი. ხო გესმის ჩემი ხმა? მე ვიცი, რო ჩემი ხმა გესმის. შენ რო თუთიყუშის ბოლი დაინახე, მეც ვხედავდი მაშინ მაგას. მარტო მე და შენ ვხედავდით. ბათუები მაგრები ვართ, ხო მაგრები ვართ, პაპა?

კარგა ხანია, ბათუ ჩაწვა. თვალდახუჭული წევს, ხმას არ იღებს. სათქმელი სიტყვა აღარ დარჩა. თვალს მხოლოდ ბათუნას მოსვლისას ახელს და ისე უყურებს, თითქოს „პაპა გენაცვალოს შენა“ ეთქვას. ბათუნა კიდე, როგორც კი ისეთ ამბავს გაიგებს, პაპამის რომ გაუხარდება, მამას საგარეჯოში წაყვანას ეხვეწება. ჩავლენ და ეგრევე საწოლთან მივბის.

- პაპა! გორში რო ქარის სადგური აუშენებიათ, იცოდი? რო გავიზრდები, ეგეთს დავდგამ დიდ დილოში. იცი, როგორი მაგარი ქარი გვაქვს? გორსაც მოუგებს, ამერიკასაც!

- პაპა! თელავში რო წაგვიყვანეს მე და მამა, იცი, რა ვნახე? ვენახში გამოატარეს წითელი ტრაქტორი, მიდის ეგრე-ეგრე და წალამს აგროვებს. შიგნით ძაფი აქვს და რო მოაგროვებს ამ წალამს, არაა, შემოახვევს ძაფს და ეგრე ბურთივით დამრგვალეზულს გადმოაგდებს უკნიდან. მაგით უნდა გაათბონ ბაღში პატარა ბავშვები. არც ჰაერს დავაბინძურებთ, გათბობის ფულიც დაგვრჩებაო. მერე კანფეტები მომცეს, ღმერთის კაცის შვილიშვილია ესაო. ხო მაგარია, პაპა? ხო გესმის ჩემი ხმა? მე ვიცი, რო გესმის.

ესმის ბათუს, როგორ არა! ესმის ღმერთის კაცს. ზემოდან დასცქერის საწოლთან დახრილი შვილიშვილის თავს, უღიმის. მერე, ეზოში, კრამიტით გადახურულ საქათმესთან მდგარ ქალოს გახედავს. იქვე, ჭიშკართან, ამათი ბიჭი მეზობელს თავისი მანქანის მუშაობაზე უხსნის რაღაცას. ბათუ უფრო ზემოთ ადის, სოფელს გადმოხედავს. ის თანამდებობის კაცი,

ბათუმ რომ უნებურად აწყენინა, მზის ახალნაყიდი პანელების ჩამოცლას აკონტროლებს
ამაყად. აქედანაც ხედავს ბათუ იმისგან ამოსულ მბრწყინავ ოხშივარს, ისიც იცის, ახლა რომ
გატრიალდა და გზას ფეხით აუყვავ, ბათუსთან მიდის მახარობლად.

ახალი ცხოვრების დასაწყისში რომ გადმოეხედა ამსიმაღლიდან, არაფერი გამოჩნდებოდა,
ახლა კიდე, დაწმენდილია ჰაერი. გზის გაყოლებაზე ახალდარგული ხეების კინკრიხოვბსაც
ისე უღიმის, როგორც წედან ბათუნასას გაუღიმა. მაღლა-მაღლა მიდის ბათუ, მიფარფატებს.
ამაზელა ფიქრობს, ნეტა ღმერთსაც ისე ნათლად და მარტივად დაინახავს, როგორც დანარჩენ
უჩინარ რამეებს ხედავდა იქ, დაბლა ადამიანებთან?...